

TILLSAMMANS MOT VÅLD

Handlingsplan 2021

Bilaga till "Regional överenskommelse för att motverka våld i nära relation – Jämtlands län 2021–2026"

Handlingsplan 2021

Denna handlingsplan är en bilaga till, Regional överenskommelse för att motverka mäns våld mot kvinnor i Jämtlands län 2021–2026. Medverkande myndigheter är Länsstyrelsen Jämtlands län, Region Jämtland Härjedalen där kommunerna företräds av samordningsfunktionen för social välfärd samt barn och utbildning, Polismyndigheten samt Åklagarkammaren i Östersund.

Handlingsplanen gäller från våren 2021 till och med januari 2022.

Målområden

Myndigheterna har i den regionala överenskommelsen lyft målområden som de tillsammans anser vara av extra stor betydelse att respektive myndighet fokuserar på i arbetet mot våld i nära relationer, områdena är följande:

- Förebyggande arbete mot våld
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn
- Effektivare brottsbekämpning
- Förbättrad kunskap och metodutveckling
- Myndighetssamverkan

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

Målsättningarna för den nationella strategin är:

- ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld,
- förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn,
- effektivare brottsbekämpning samt
- förbättrad kunskap och metodutveckling.

Myndigheternas gemensamma aktiviteter 2021

Myndigheterna har i överenskommelsen fastställt att de ska stärka arbetet med att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor i Jämtlands län genom en utökad samverkan.

På ledningsnivå

- Ledningsgruppen – Tillsammans mot våld, deltar gör; landshövdingen i Jämtlands län, samordnare social välfärd samt samordnare barn och utbildning Region Jämtland Härjedalen, regiondirektören Region Jämtland Härjedalen, polisområdeschefen Polismyndigheten samt chefsåklagare Åklagarkammaren Östersund.
- Genomföra gemensam utbildningsdag i slutet av mars årligen.
- Följa och stötta process med inrättande av Barnahus och förbättrad samverkan i enskilda ärenden gällande våldsutsatta vuxna kallad Operation Norrsken.
- En gemensam kommunikationsplan med åtföljande kommunikationsaktiviteter har tagits fram kampanjer, debattartiklar samt gemensam hemsida tillsammansmotvold.se är några av de aktiviteter som genomförs.
- Årlig uppföljning av handlingsplan.
- Följa läget i länet vad avser utveckling och händelser inom området och vid behov sammankalla till extra sammanträden ex vid en krissituation.

På operativ nivå

- Personal från myndigheterna adjungeras till Ledningsgruppen – Tillsammans mot våld och genomför arbetsuppgifter på uppdrag av ledningsgruppen.
- Personal från myndigheterna (utom Åklagarmyndigheten) deltar i kontaktpersonsätverket. Där deltar även kommunernas samordnare, Kriminalvården, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Samordningsförbundet, kvinnojouren och brottsofferjouren.

Myndigheternas uppdrag/ansvar och aktiviteter 2021

Länsstyrelsens uppdrag

Förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion;

2 § Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar

5 § Länsstyrelsen ska:

- integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor,
- genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta.

I arbetet mot våld i nära relationer utgår Länsstyrelsen från det sjätte nationella jämställdhetsmålet att; mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor/män, flickor/pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. Länsstyrelsen har av regeringen inom våldsområdet fått i uppdrag att: inom sina respektive län stödja genomförandet och uppföljning av regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2026.

Länsstyrelsen bör utgöra navet i genomförandet av den nationella strategin på regional nivå. Med mäns våld mot kvinnor avses alla former av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld och hot om våld mot kvinnor och flickor (oberoende av relation till den som utövar våldet), hedersrelaterat våld och förtryck med skiftande uttryck såsom barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av kvinnor och flickor, prostitution och människohandel med fokus på sexuella ändamål samt kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i reklam, medier och pornografi i syfte att reproducera föreställningar och kvinnors underordning.

Länsstyrelsens uppdrag/aktiviteter 2021

Förebyggande arbete mot våld:

- främja utvecklingen av universella förebyggande insatser mot våld, våld i ungas partnerrelationer, män som utövat våld samt förebyggandet av köp av sexuella tjänster
- fortsätta det våldsförebyggande arbetet med normkritik i skolor, genom bland annat idéforum, kartläggning och föräldraskapsstöd kopplat till våldsförebyggande arbete.

Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn:

- stödja utvecklande av utökade samverkansarenor såsom Barnahus och operation Norrskan
- bygga upp en struktur för kunskapsspridning på lokal nivå avseende hedersrelaterat våld och förtryck

HANDLINGSPLAN

- fortsätta arbetet med nationella och regionala aktörer om samiska kvinnors utsatthet för våld

Effektivare brottsbekämpning:

- stödja utvecklande av utökade samverkansarenor såsom Barnahus och operation Norrsken
- stödja arbetet med att utveckla polisens och socialtjänstens arbete med prostitution och människohandel

Förbättrad kunskap och metodutveckling

- bistå kommuner och landsting med kunskap och metodstöd
- uppdatera samt driva kampanj för tillsammansmotvåld.se
- uppdatera/driva och sprida plattform på tillsammansmotvåld.se för yrkespersoner från de samverkande parterna
- regional lägesrapportering
- ge kompetens och metodstöd till kommuner och ideella organisationer med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck.
- ordna samverkansdag om samverkan och sekretess kopplat till Operation Norrsken.
- erbjuda kompetenshöjande insatser kopplat till Barnahus Jämtland

Myndighetssamverkan:

- utveckla regionala strategier och handlingsplaner i samverkan med kommuner, landsting, myndigheter, civila samhället och näringslivet
- främja samverkan mellan kommuner, landsting, myndigheter på regional nivå samt civilsamhällesorganisationer inklusive arenor för barn och unga
- samordna och leda ledningsgruppen – Tillsammans mot våld
- samordna och leda kontaktpersonsätverket
- leda arbetet med revidering av regional handlingsplan – Tillsammans mot våld

Kommunernas uppdrag

Kommunernas ansvar

I 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, tydliggörs att socialnämnden ska verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp samt att nämnden ska

beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Vidare anges att nämnden ansvarar för att barn som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Detsamma gäller för barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående. SOSF 2014:4.

Allmänna råd, Socialnämnden bör med utgångspunkt i barnets behov kunna erbjuda insatser dels till våldsutövande föräldrar, dels till andra våldsutövande vuxna som bor tillsammans med barn. Nämnden bör vidare kunna erbjuda våldsutövare insatser som syftar till att de förändrar sitt beteende och upphör med att utöva våld. SOSF 2014:4.

Aktiviteter 2021

Förebyggande arbete mot våld

- Centrum mot våld ska på olika sätt sprida information om verksamheten. Den länsgemensamma verksamheten Centrum mot våld ska under 2021 ta fram en extern hemsida som på ett tydligt sätt presenterar vilket stöd våldsutsatta vuxna och barn kan få samt den behandling för personer som vill förändra ett våldsamt beteende. En extern hemsida där det framgår att verksamheten vänder sig till medborgare i hela Jämtlands län.

Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn

- Genom den länsgemensamma verksamheten Centrum mot våld erbjuda utbildning om våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt hur man frågar om våldserfarenhet till yrkesverksamma inom kommunerna. En särskild satsning på utbildning till personal inom äldre och LSS-området under åren 2021–2022. Centrum mot våld stödjer kommunerna att ha en aktuell och levande handlingsplan och tillhörande rutiner som är baserad på, Våld i nära relationer, SOSFS 2014:4 Föreskrifter och allmänna råd. Genom Centrum mot våld verka för att samordnare och personal utbildade i trappan metoden finns i varje kommun samt ansvara för att organisera samverkansträffar för dessa. Samordna gemensamma utbildnings/handledningstillfällen för alla som är utbildade i Trappan. Genom Centrum mot våld erbjuda stöd till våldsutsatta i Jämtlands län både via individuella samtal, gruppverksamhet och i form av boende i jourlägenheter. För de som har behov av det erbjuda stöd via telefon och/eller säkra videomöten. Erbjud stöd till barn i Jämtlands län som upplevt våld, i de fall de inte kan få det i sin hemkommun. Centrum mot våld ska genom utvecklandet av en samverkansstruktur mellan myndigheter (kallad Operation Norrskan) arbeta för att den våldsutsatta vuxna ges ett mer samordnat

skydd och stöd av myndigheterna.

Genom den länsgemensamma verksamheten Centrum mot våld förbättra informationen till barn som visats i verksamhetens jourlägenheter.

Stärka arbetet för personer utsatta för hedersvåld. Sker inom ramen för

Kvinnofridssatsningen 2021–2023. Satsningen innebär en regional förstärkning med 50 % utvecklingsledare inom RSS- strukturen.

Effektivare brottsbekämpning

- Genom den länsgemensamma verksamheten Centrum mot våld erbjuda behandling för våldsutövare ifrån samtliga kommuner i Jämtlands län. Om behov finns, ska säkra videomöten kunna användas för delar av behandlingen. Behandlingen för våldsutövare ska ges med utgångspunkt i trygghet och säkerhet för den utsatta, så kallad partnerkontakt. Resultat från de som genomgått behandlingen ska sammanställas på gruppnivå för att bidra till utveckling av verksamheten. Resultaten ska även användas till forskning genom ett samarbete med Mittuniversitetet.
Genom den länsgemensamma verksamheten Centrum mot våld utveckla stöd till förändring för de som har köpt en sexuell tjänst, så kallad KAST-mottagning. Det sker inom ramen för ett projekt som pågår under 2021–2022.

Förbättrad kunskap och metodutveckling

- Genom den länsgemensamma verksamheten Centrum mot våld erbjuda konsultation och utbildning om våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld och förtryck till yrkesverksamma inom kommunerna.
Centrum mot våld inhämtar kontinuerligt ny kunskap i syfte att kunna vara ett kompetenscentrum för länets kommuner.
Centrum mot våld ska systematiskt följa upp kvaliteten på stödet till målgruppen samt vid behov stödja kommunerna i ett liknande arbete. Under åren 2021–2023 förstärks arbetet genom den nationella Kvinnofridssatsningen. Satsningen innebär en regional förstärkning med 50 % utvecklingsledare inom RSS- strukturen.

Myndighetssamverkan

- Kommunerna företräds av samordnare för social välfärd Region Jämtland Härjedalen, i ledningsgruppen – Myndighetssamverkan mot våld i nära relationer.
Kommunerna arbetar tillsammans med Region JH, polis och åklagare med att starta upp Barnahus i Jämtlands län.
Kommunerna arbetar tillsammans med Region JH, polis och länsstyrelsen med att utveckla en modell för strukturerad samverkan i individärenden för vuxna våldsutsatta. Modellen ska testas under 2021–2022.

Barn och utbildning 2021

Utifrån regionala målen:

- Förebyggande arbete mot våld
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn
- Effektivare brottsbekämpning
- Förbättrad kunskap och metodutveckling
- Myndighetssamverkan

Företrädas av samordnare för barn och utbildning, Region Jämtland Härjedalen, i ledningsgruppen – Myndighetssamverkan mot våld i nära relationer.

Varje förskola och skola arbetar förebyggande utifrån sina styrdokument med värdegrundsarbete, studiero, kränkningar, sex och samlevnad, sexuella trakasserier, jämställdhet, främlingsfientlighet, hedersrelaterat våld och förtryck.

Regeringen har beslutat om läroplansändringar i det kunskapsområde som i dag kallas sex och samlevnad för att förbättra kvaliteten och stärka likvärdigheten i undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer. Skolan har en viktig roll i att bidra till att skapa en samtyckeskultur, där sex bygger på ömsesidig frivillighet och sexuella trakasserier inte normaliseras. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi. Läroplansförändringarna innehåller även nya skrivningar om hedersrelaterat våld och förtryck. Förändringarna börjar gälla from 1 juli 2022.

Arbetet kommer att följas upp på nätverk för länets skolchefer och elevhälsochefer genom att beskriva exempel på vilka insatser som görs utifrån att

- Stärka området sexualitet, samtycke och relationer (sex och samlevnad)
- Stärka det systematiska arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Stärka jämställdhetsuppdraget
- Hur man arbetar förebyggande mot våld

Region Jämtland Härjedalens uppdrag

Hälso- och sjukvårdens uppdrag/ansvar och aktiviteter 2021

1 § Varje vårdgivare ska fastställa de rutiner som behövs för att utveckla och säkra kvaliteten i arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld. 2 § Vårdgivare som i sin verksamhet tar emot

barn eller deras närstående ska fastställa rutiner för hur anmälningskyldigheten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ska fullgöras vad gäller ett barn som kan vara våldsutsatt eller kan ha bevittnat våld.

3 § Bestämmelser om rutiner som säkerställer att det är möjligt att föra patientjournal även när en patient har skyddade personuppgifter finns i 3 kap. 5 § Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2008:14) om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården.

Planering och ledning av verksamheten enligt 3 kap. 1 § patientsäkerhetslagen. Allmänna råd. Vårdgivaren bör avgöra när och hur personalen i hälso- och sjukvårdens och tandvårdens verksamheter ska ställa frågor om våld för att kunna identifiera våldsutsatta och barn som bevittnat våld som behöver vård och omvårdnad. Se även SOSFS 2014:4.

- Delta i ledningsgruppen för myndighetsamverkan mot våld i nära relation.
- Delta i Jämtlands läns kontaktpersonsätverk mot våld i nära relationer, kopplat till Centrum mot våld samt regelbunden avstämning med Centrum mot våld och Polisen.
- Samordna Region Jämtland Härjedalens interna samrådsgrupp Våld i Nära Relationer.
- Fortsätta att ställa frågan om utsatthet för våld i nära relation utifrån gällande rutin samt säkerställa patientsäker journalföring.
- Utbildningsinsatser när det gäller att ställa frågan om våld och dokumentera rätt.
- Kartläggning av förekomst av handledning inom hälso- och sjukvården för de medarbetare som återkommande möter patienter utsatta för våld i nära relation.
- Fortsatt kunskapshöjning i forensisk omvårdnad vid omhändertagande av sexualbrottsutsatta patienter inom akutområdet.
- Inrätta en permanent lotsfunktion med specialistkompetens, dit personal kan vända sig för att få stöd och hjälp om dom identifierat en våldsutsatt patient. Detta ska under året förankras och spridas i organisationen
- Fortsatt kompetenshöjning för vårdpersonal inom området prostitution och människohandel för sexuella ändamål.
- Medverka i det fortsatta länsövergripande kommunikationsarbetet mot våld i nära relation genom att bland annat medverka i arbetet med en professionell och kvalitativ hemsida avseende våld i nära relation i Jämtlands län.
- Tillsammans med kommunerna, polis, åklagare och länsstyrelsen delta i Barnhusverksamheten i Jämtlands län
- Fortsätta det påbörjade arbetet med operativ samverkan för våldsutsatta vuxna – operation Norrsken
- Följa upp arbetet avseende områdena kvinnlig könsstympning och sexuellt våld inom hälso- och sjukvården, samt kartlägga eventuella behov av insatser inom dessa områden.”

- Anordna en uppmärksamhetsvecka mot våld i nära relation, mäns våld mot kvinnor, barn som far illa, vecka 47.

Polisen i Jämtlands län, uppdrag/ansvar och aktiviteter 2021

Polismyndighetens uppdrag är att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Människor ska känna sig trygga där de bor och vistas. Polismyndighetens uppdrag och inriktningen för verksamhetsåret 2021 tar sin utgångspunkt i regleringsbrevet som klargör polisens uppdrag. I regleringsbrevet tydliggörs förväntningar på myndighetens samverkan med berörda aktörer så som skola och socialtjänst. Här tydliggörs också förväntningarna kring brott mot särskilt utsatta där brott i nära relation ingår samt att öka förutsättningarna för upplärning av brott med hedersmotiv. Vidare tydliggörs polismyndighetens uppdrag i nationella strategier för bekämpning av våld i nära relation, strategin för Polis 2024, Polismyndighetens Verksamhetsplan samt den regionala och lokala aktivitetsplaneringarna.

Antalet anmälda brott mot särskilt utsatta brottsoffer fortsätter att öka. Det är allvarliga brott med stora konsekvenser för de som utsätts. Polisen har en viktig roll att ge brottsoffer upprättelse och därför behöver polisen ha en hög förmåga att hantera dessa ärenden och ärendena ska vara prioriterade. Rikspolischefen har beslutat om en särskild satsning som ska omfatta tre samverkande åtgärder. Användning av metodstödet "Ett utvecklat bästa arbetssätt", tidig bevisning och resursförstärkning.

Polisen skall aktivt delta i:

- Ledningsgruppen – Tillsammans mot våld.
- Ledningsgruppen BIRGER – Barn I Riskzonen Gemensam Riktning (barnperspektivet).
- Styrgruppen för Barnahus
- Arbetsgruppen för samverkan i ärenden över 18 år.

Aktivitetsplanering

- Fortsätta arbete med att vidareutveckla processer/arbetssätt i syfte att öka enhetligheten i handläggningen och höja kvaliteten för att på så sätt kunna öka lagföringen.
- Analysera och tydliggöra förekomsten av prostitution och människohandel i Jämtland samt vidta särskilda åtgärder mot denna allvarliga företeelse.

Åklagarkammaren Östersund, uppdrag/ansvar och aktiviteter 2021

Det övergripande målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. Åklagarmyndigheten ska bidra genom att de som begår brott ställs till ansvar för sina handlingar och att detta sker på ett effektivt och rättssäkert sätt. Målet är att kvaliteten och effektiviteten i brottsutredningar och processföring ökar.

Åklagaren utgör en viktig länk i rättskedjan – polis, åklagare, domstol och kriminalvård. Det är åklagaren som inom lagens ram avgör om åtal ska väckas, vidare är det åklagaren som leder förundersökningen och för statens talan i domstolen. Åklagaren är också den som beslutar i frågor som rör kontaktförbud.

De olika myndigheterna i rättskedjan är beroende av varandras verksamheter och ett nära samarbete mellan parterna är därför nödvändigt. Åklagarkammaren ska:

- Delta i ledningsgruppen – Tillsammans mot våld.
- Vara förundersökningsledare vid brott i nära relation och sexualbrott.
- Tillsammans med övriga aktörer verka för att utveckla samverkansformer.
- Ingå och delta i barnhusverksamheten och dess utveckling.
- Följa myndighetens uppsatta mål som berör området våld i nära relation och sexualbrott.
- Bedriva intern kompetenshöjning genom utbildning och metodutveckling lokalt och centralt samt delta i externt ordnade utbildningar.

TILLSAMMANS MOT VÅLD

“Det är statens, kommunernas och Regionens ansvar att tillgodose de drabbades behov av skydd, stöd och vård. Mäns våld mot kvinnor är ett mångsidigt problem och kräver samverkan mellan många myndigheter.

De flesta av oss kommer förr eller senare att möta någon som varit eller är utsatt för mäns våld mot kvinnor. Det är många gånger ett stort steg för våldsutsatta att söka stöd och hjälp, därför är det viktigt att omgivningen också kan hjälpa, tillsammans kan vi stoppa våldet.”

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland